

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

مطالعات زنان و خانواده

Women and Family Studies

مقطع دکتری تخصصی

کرایش

مطالعات حقوق خانواده | Family Rights Studies

گروه علوم اجتماعی
پیشهادی کارگروه تخصصی مطالعات زنان و خانواده

پیشنهاده

نام رشته: مطالعات زنان و خانواده

عنوان گرایش: مطالعات حقوق خانواده

گروه: علوم اجتماعی

دوره تحصیلی: دکتری تخصصی

کارگروه تخصصی: مطالعات زنان و خانواده

نوع مصوبه: بازنگری (اصلاح عنوان)

پیشنهادی: کارگروه تخصصی مطالعات زنان و خانواده

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۷/۱۱

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته مطالعات زنان و خانواده گرایش مطالعات حقوق خانواده، در جلسه شماره ۱۶۰ تاریخ ۱۴۰۰/۰۷/۱۱ کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب برنامه درسی یاد شده وارد دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو - این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته مطالعات زنان و خانواده مصوب جلسه ۹۱۲ به تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۰۲ شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی می‌شود.

ماده سه- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنگیان
دبیر کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی

۹

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی

رشته: مطالعات زنان و خانواده

دوره: دکتری

گروه: علوم اجتماعی

براساس مصوبه جلسه شماره ۹۱۲ شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی در
تاریخ ۹۷/۱۰/۰۲ به تصویب رسید.

عنوان گرایش: مطالعات حقوق خانواده

نام رشته: مطالعات زنان و خانواده

دوره تحصیلی: دکتری

گروه: علوم اجتماعی

نوع مصوبه: تدوین

کارگروه تخصصی: مطالعات زنان و خانواده

پیشنهادی دانشگاه: -----

برنامه درسی تدوین شده دوره دکتری رشته مطالعات زنان و خانواده با گرایش مطالعات حقوق و خانواده طی نامه شماره ۹۷/۱۰۳۵۰/دش تاریخ ۹۷/۰۸/۰۶ از کارگروه تخصصی برنامه ریزی مطالعات زنان و خانواده شورای تحول علوم انسانی دریافت شد و در جلسه شماره ۹۱۲ تاریخ ۹۷/۱۰/۰۲ شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که از مهر ماه سال ۹۸ وارد دانشگاه ها و مراکز آموزش عالی می شوند، قابل اجرا است.

ماده دو- این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و به تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی کشور که مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه ریزی آموزشی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری را دارند، برای اجرا ابلاغ می شود.

ماده سه- این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن نیاز به بازنگری دارد.

دکتر مجتبی شریعتی نیاسر

دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

دکتر محمد رضا آهنگیان

دبیر کمیسیون برنامه ریزی آموزشی

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه: خانواده در جایگاه یگانه زیر بنای استوار جامعه و نخستین نهاد اجتماعی، واحدی طبیعی و بنیادین است که در طول تاریخ همواره حامی و تأمین کننده نیازهای اعضایش بوده است. در چند قرن گذشته و به ویژه دهه های اخیر عوامل متعدد و متنوعی تغییرات چشمگیری را در ساختار و کارکرد خانواده و نقش دولت در ارتباط با این نهاد فراهم آورده است. صنعتی شدن و تغییر الگوهای تولید، تغییرات گسترده در ساختارهای اجتماعی، اصلاحات دینی و جایگزینی انسان محوری به جای خدامحوری، لذت گرایی و رشد فزاینده فردگرایی، غلبه نگرش پوزیتیویستی در علوم، حضور تأثیرگذار و فرهنگ ساز فن آوری های جدید در زندگی مردم، ظهور جنبش های فمینیستی، کم رنگ شدن نقش مادری، جهانی شدن، گسترش ارتباطات و تضعیف فرهنگ های بومی و بسیاری تغییرات دیگر که مدرنیته در زندگی انسان پدید آورده است، از جمله عوامل تأثیرگذار بر این نهاد است.

به تأخیر افتادن سن ازدواج، خانواده های از هم پاشیده یا دچار طلاق عاطفی و محیط های سرد و پرتنش خانوادگی و خشونت های خانگی، کاهش ارتباطات مستقیم و صمیمی همسرانی که مجبورند دور از هم زندگی کنند، ارتباطات مجازی، تمایل کمتر به فرزندآوری، از دست رفتن اقتدار والدینی و باز تعریف رابطه والدین و فرزندان، سست شدن ارزش های خانوادگی و کاهش نقش خانواده در انتقال ارزش ها تحت تأثیر گسترش رسانه های دیداری و شنیداری، تغییر جایگاه زنان در خانواده، کم شدن وابستگی اقتصادی زنان به مردان، تضعیف اقتدار مردانه و باز تعریف وظایف خانوادگی، تضعیف کارکرد عاطفی خانواده، درآمد ناکافی، ورود دولت رفاه در برخی کارکردهای سستی خانواده، سهولت طلاق، جدایی و افزایش والدین مجرد، نمایی از وضعیت متفاوت خانواده ها در دنیای امروز به ویژه در کشورهای اسلامی نسبت به گذشته است.

بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به ویژه اصل دهم آن و بند دوم و پنجم سیاست های کلی خانواده ابلاغی رهبر معظم انقلاب در شهریور ۱۳۹۵ و با توجه به نقشه مهندسی فرهنگی کشور و به ویژه بند ۴۲ فصل ششم آن، تقویت و راه اندازی حوزه های میان رشته ای به عنوان رشته علمی و دانشگاهی که بتواند همزمان با رصد تحولات در این حوزه، ابهامات و خلاءهای موجود را در چارچوب مبانی اسلامی و فقه پویا مبتنی بر مقتضیات زمانی و مکانی مرتفع نماید، لازم می نماید.

۱. مشخصات کلی و تعریف:

گرایش مطالعات حقوق خانواده از مجموعه گرایش‌های رشته مطالعات زنان و خانواده، در مقطع دکتری گرایشی میان رشته‌ای است که با صبغه حقوق تشکیل شده. شامل دروس فقهی، حقوق مدنی، حقوق جزا، حقوق بین‌الملل، حقوق عمومی مربوط به زن و خانواده و ابعاد فلسفی، اخلاقی، روانشناختی، جامعه‌شناختی، اقتصادی، حقوق خانواده می‌باشد و نتایج آن را در زمینه آموزشی و پژوهشی و حقوقی و قضایی مورد استفاده قرار می‌دهد.

۲. اهداف:

- ۱-۱. نظریه‌پردازی و تولید راهبردهای دانش‌بنیان در حوزه حقوق خانواده
- ۲-۲. تربیت پژوهشگر و کادر آموزشی و مشاور حقوقی در قلمرو مطالعات حقوق خانواده
- ۳-۲. توسعه و بومی‌سازی مسائل خانواده با تکیه بر اصول، مبانی، احکام و ارزش‌های اسلامی از طریق روش‌های علمی
- ۴-۲. ارتقاء دانش و تقویت بینش حقوقی مشاوران و کارشناسان حقوقی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی مرتبط با این رشته و وکلای دادگستری و ایجاد بستر مناسب برای رسیدگی‌های تخصصی مراجع قضایی با تربیت قضات متخصص
- ۵-۲. آموزش داوطلبان خارجی علاقه‌مند به شناخت تخصصی نظام حقوقی (حقوق خانواده) ایران
- ۶-۲. تبیین، نقد و ارزیابی و رصد نظام‌های حقوقی و اسناد ملی و بین‌المللی مرتبط با خانواده
- ۷-۲. بررسی آخرین تحولات در حوزه سیاستگذاری، قوانین و مصوبات مرتبط با خانواده و رصد و ارزیابی پیامدهای آن در کشور
- ۸-۲. تولید و ارتقای دانش نظری مبتنی بر آداب و رسوم کمک به پویایی و نوآوری فقه و حقوق خانواده متناسب با مقتضیات زمان و مکان
- ۹-۲. کمک به مراجع سیاستگذار و قانونگذاری کشور در تبیین خط‌مشی‌ها و قوانین در حوزه خانواده
- ۱۰-۲. مطالعه نظام‌های حقوق خانواده در کشورهای دیگر به ویژه کشورهای منطقه و مسلمان و بررسی تأثیرات احتمالی آن بر مسائل عملی و نظری خانواده

۳. ضرورت و اهمیت:

با توجه به اصل دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ابلاغیه سیاست‌های کلی خانواده در شهریور ۱۳۹۵ و راهبرد کلان ۳ نقشه نقشه مهندسی فرهنگی و اقدامات ملی ذیل آن و تشکیل دادگاه‌های مستقل خانواده موضوع قانون حمایت خانواده سال ۱۳۹۱ و لزوم به کارگیری قاضی مشاور زن در این محاکم و اهمیتی که جامعه اسلامی و ایرانی برای

خانواده و تحکیم آن قائل است و لزوم آشنایی عمیق و دقیق با مباحث مربوط به حوزه خانواده و تحولات آن و ارائه راهکارهایی برای مواجهه با مسائل جدید و بازنگری در راهکارهایی که امروزه پاسخگوی نیازها و مسائل خانواده نیستند و نیاز روزافزون دانشگاه‌ها و قوای مختلف و جامعه به نیروهای مجرب و آشنا به حقوق خانواده و علوم وابسته و نیز ضرورت تقویت دانش فنی حقوق‌دانانی که در مسند قضا و یا در سمت‌های مشاور با مسائل عملی مقررات و ضوابط قانونی سر و کار دارند و همچنین گسترش آموزش حقوق با توجه به نیازهای کشور و اهداف برنامه توسعه فرهنگی و آشنا ساختن محافل بین‌المللی با نظام حقوقی ایران از جمله محورهایی است که اهمیت و ضرورت تأسیس این رشته را نمایان می‌سازد.

۴. نقش و توانایی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره با شناختی که در زمینه روش تحقیق و تشریح مطالب علمی کسب کرده‌اند و نیز با برخورداری از قدرت بیان منطقی، علاوه بر نظریه‌پردازی و دارا بودن شرایط مقتضی قادر خواهند بود به امر تحقیق و تدریس در دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی پرداخته و به عنوان کارشناس و مشاور، پاسخگوی نیازها در عرصه‌های سیاست‌گذاری، تقنینی، اجرایی و قضایی مرتبط با خانواده باشند و در موارد زیر در حوزه خانواده نقش فعال داشته باشند:

۱-۴. تحقیق و تدریس در مراکز آموزشی، دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی

۲-۴. مشاوره حقوقی در وزارت خانه، نهادها و موسسات دولتی و غیر دولتی

۳-۴. مشاوره و کارشناسی قضایی و اداری قوه قضاییه و وزارت دادگستری

۵. طول دوره و شکل نظام:

حداقل و حداکثر دوره مجاز دکتری مطالعات زنان و خانواده گرایش مطالعات حقوق خانواده مطابق آخرین آئین نامه دکتری ابلاغ شده از سوی وزارت علوم خواهد بود.

طول هر نیم‌سال تحصیلی ۱۶ هفته و حداقل زمان لازم برای هر واحد یک ساعت در هفته می‌باشد.

مرحله تدوین رساله پس از قبولی دانشجو و گذراندن امتحان جامع آغاز می‌شود و با تدوین و دفاع از رساله دوره دکتری پایان می‌پذیرد.

۶. تعداد واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای آموزشی شامل دروس تخصصی، جبرانی و رساله به شرح زیر است:

ردیف	محورها	تعداد واحد
۱	دروس جبرانی	۱۰
۲	دروس تخصصی	۱۸
۴	رساله	۱۸
جمع		۴۶

تبصره ۱: ارائه یک درس ویژه معادل دو واحد تحت نظر استاد راهنما با توجه به کاستی‌ها و نیاز دانشجوی و مرتبط با رساله دکتری خواهد بود.

تبصره ۲: دروس پیش‌نیاز در چارچوب آیین نامه‌های ابلاغی و به تشخیص گروه بر اساس رشته تحصیلی و نمرات آزمون ورودی به دانشجویان ارایه خواهد شد.

۷. شرایط پذیرش دانشجو:

دانشجویان کارشناسی ارشد رشته‌های علوم انسانی و سطح ۳ حوزه می‌توانند با شرکت در آزمون ورودی و مصاحبه علمی در این رشته تحصیل نمایند.

تبصره ۱: دارا بودن دانشنامه حقوق، فقه و مبانی حقوق اسلامی، فقه و حقوق اسلامی، فقه و حقوق حنفی، فقه و حقوق شافعی و مطالعات خانواده در مقطع کارشناسی الزامی است.

تبصره ۲: دانش‌آموختگان مقطع کارشناسی ارشد پیوسته رشته معارف اسلامی و حقوق، کارشناسی ارشد پیوسته علوم قضایی و سطح ۳ حوزه از شرط مندرج در تبصره ۱ معاف هستند.

۸. مواد و ضرائب آزمون ورودی :

مواد و ضرائب آزمون ورودی برای دوره دکتری تخصصی رشته مطالعات زنان و خانواده با گرایش مطالعات حقوق خانواده مطالعات حقوق خانواده شامل دروس زیر است:

ردیف	مواد آزمون	ضریب
۱	حقوق مدنی خانواده	۲
۲	متون فقه (خانواده)	۲
۳	اصول فقه	۱
۴	نظریه‌های جنسیتی از دیدگاه اسلام	۲
۵	متون حقوقی (انگلیسی)	۲

فصل دوم: جدول واحدهای درسی

۱- جدول دروس تخصصی برنامه درسی دوره دکتری رشته مطالعات زنان و خانواده گرایش مطالعات حقوق خانواده

پیش نیاز	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	شماره درس
	نظری	عملی	جمع			
-	۳۲	-	۳۲	۲	فقه و حقوق خانواده پیشرفته ۱	۱
حقوق خانواده پیشرفته ۱	۱۶	-	۱۶	۱	فقه و حقوق خانواده پیشرفته ۲	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	فقه تطبیقی خانواده	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	متون حقوقی پیشرفته	۴
-	-	۱۶	۱۶	۱	تحلیل آرا و رویه قضایی محاکم خانواده	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	روانشناسی و حقوق خانواده	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	اقتصاد و حقوق خانواده	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	فلسفه حقوق خانواده	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	اخلاق و حقوق خانواده	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	حقوق خانواده در اسناد بین الملل	۱۰
	۲۷۲	۱۶	۲۸۸	۱۸	جمع	

۲- جدول دروس جبرانی برنامه درسی دوره دکتری رشته مطالعات زنان و خانواده گرایش

مطالعات حقوق خانواده

توضیحات	تعداد ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	نظری	عملی	جمع			
	۳۲	—	۳۲	۲	حقوق کودک	۱
	۳۲	—	۳۲	۲	علوم پزشکی و حقوق خانواده	۲
	۳۲	—	۳۲	۲	حقوق کیفری خانواده	۳
	۳۲	—	۳۲	۲	جامعه‌شناسی جنسیت	۴
	۳۲	—	۳۲	۲	اصول حاکم بر نظام حقوقی خانواده در اسلام	۵
	۳۲	—	۳۲	۲	جنبش‌های اجتماعی زنان و نقد فمینیسم	۶
	۳۲	—	۳۲	۲	سیاست‌گذاری در حوزه زنان و خانواده	۷
	۳۲	—	۳۲	۲	آسیب‌شناسی مسائل زنان و خانواده	۸
	۳۲	—	۳۲	۲	فلسفه و روش علوم اجتماعی (با تاکید بر حوزه مطالعات زنان و خانواده)	۹
	۲۸۸	—	۲۸۸	۱۸	جمع	

تبصره ۱- واحدهای جبرانی حداکثر تا ۱۰ واحد به تشخیص گروه برای هر دانشجوی به ویژه دانشجویان کارشناسی ارشد رشته‌های غیر مرتبط تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- ارائه دروس کد ۵ و ۶ از دروس جبرانی، برای دانشجویانی که قبلاً این دروس را نگذرانده اند الزامی است.

فصل سوم

سرفصل دروس تخصصی

دکتری مطالعات زنان و خانواده

عنوان درس (فارسی): فقه و حقوق خانواده پیشرفته ۱	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی		نظری	درس پیش نیاز: ندارد
			پایه		عملی	
					نظری	
			عملی			
English Title: Advanced Family Law and jurisprudence (۱)	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی	الزامی		نظری	درس هم نیاز: ندارد
					عملی	
			اختیاری		نظری	
					عملی	
			دارد	ندارد		
سفر علمی	آزمایشگاه	سمینار	کارگاه			

اهداف کلی درس:

افزایش تسلط و مهارت تحلیل و استنباط دانشجویان نسبت به دیدگاه های مختلف در خصوص نظام فقهی و حقوقی خانواده در ایران و سایر کشورها و قواعد و مقررات ناظر بر مرحله شکل گیری و حیات خانواده و بررسی قوانین مصوب جدید - استاد یک یا چند مبحث از مباحث زیر را به شکل تفصیلی و عمیق و تحلیلی و استنباطی و با توجه به فعالیت های نهادهای حقوقی و محاکم قضایی بحث خواهد کرد.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱- خانواده و تفکر سیستمی در حقوق متقابل

۲- ماهیت عقد نکاح: شبه معاملی بودن و آثار آن در شروط ضمن عقد

۳- شرایط صحت عقد نکاح: کفویت (بررسی شرط تمکن از نفقه) - شروط ضمن عقد (شروط خلاف مقتضای عقد نکاح - بررسی شروط تنصیف و اجرت المثل) - ولایت در نکاح (شرط مصلحت در نکاح صغار - ولایت در باکره رشیده)

۴- موانع نکاح: قرابت (تاثیر شبهه و زنا در قرابت) - کفر (نکاح مسلمان با کافر کتابی و غیرکتابی) - رضاع (قاعده یحرم من الرضاع ما یحرم من النسب - شرط تفصیل در شهادت بر رضاع)

۵- آثار نکاح: آثار غیر مالی: ریاست زوج: ماهیت و حدود آن - قسم (حق مشترک بودن - مضاجعت واجب در قسم - زوجه واحد و متعدد) - تمکین (مفهوم و قلمرو، مصادیق نشوز هر یک از زوجین - امارات نشوز هر یک از زن و مرد - اختیارات طرف مقابل نشوز، ضمانت اجرای نشوز زن و مرد) - حضانت و تربیت (مسئولیت مشترک والدین، ماهیت حضانت، رابطه حضانت، ولایت و قیمومت - مدت حضانت - شرایط حاضن و حضانت کودک بعد از طلاق)، اشتغال زن و ریاست مرد

آثار مالی: مهریه (فلسفه تعیین مهریه - مالکیت زوجه بر مهر - حق حبس - تفاوت مهر زیاد و مهر نامتعارف، ارزیابی قوانین مهریه بعد از انقلاب) - نفقه (مصادیق نفقه درمان و تحصیل) - شرایط وجوب نفقه (تمکین خاص یا عام) فلسفه تامین نفقه زن از جانب مرد، - اختیارات زن در مصرف نفقه، شرایط پرداخت و عدم پرداخت نفقه بعد از فوت زوج، - تراحم حق حبس زوجه و پرداخت نفقه، - ماهیت حقوقی نفقه اقارب - ارث (بررسی شرط عدم توارث در نکاح دائم و شرط توارث در منقطع، بررسی تحولات قانون ارث بعد از انقلاب، ارث کودکان آزمایشگاهی) نحل و اجرت المثل: (تغییرات نحل در قانون حمایت خانواده جدید - ارتباط اجرت المثل با تنصیف دارایی)

۶- بررسی ماهیت حقوقی تعهدات و شروط ضمن عقد نکاح.

۷- اسباب قرابت (نسبی، سببی، رضاعی - فرزندخواندگی، فناوری‌های جدید درمان ناباروری، شبیه‌سازی، تغییر جنسیت)

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	●
		عملکردی	○

فهرست منابع:

- بدایعی، فاطمه، (۱۳۸۸)، شروط ضمن عقد، تهران، شورای فرهنگی اجتماعی زنان
- ترحینی، محمد حسن (۱۴۲۹)، الزبده الفقهیه فی شرح الروضة البهیة، بی جا، دار الفقه للطباعة و النشر
- خوانساری، سید احمد، (۱۳۵۵)، جامع المدارک، مکتبه الصدوق
- خویی، سید ابوالقاسم، (۱۴۰۷)، کتاب النکاح، قم، دارالهادی
- روشن، محمد، (۱۳۹۳)، حقوق خانواده، تهران، انتشارات جنگل جاودانه، چاپ سوم.
- شیرازی، جزوه تقریرات درس خارج نکاح
- شهید ثانی، (۱۴۱۳)، مسالک الافهام، قم، موسسه المعارف الاسلامیه
- شیخ انصاری، (۱۴۱۵)، کتاب النکاح، قم، باقری
- طباطبایی، سید علی، (۱۴۰۴)، ریاض المسائل، قم، موسسه الالبیت
- فاضل هندی، (۱۴۰۵)، کشف اللثام، قم، مکتبه آیت الله العظمی المرعشی النجفی
- کاتوزیان، ناصر، (۱۳۹۰)، حقوق خانواده، تهران، میزان، چاپ هشتم
- لنگرانی، فاضل، (۱۳۹۰)، تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله، مرکز فقهی ائمه اطهار
- محقق داماد، مصطفی، (۱۳۹۰)، بررسی فقهی و حقوقی خانواده، تهران، مرکز نشر علوم اسلامی، چاپ شانزدهم.
- مکارم شیرازی، ناصر، (۱۴۲۵)، ح. ق، انوار الفقاهه، مدرسه امام علی ابن ابیطالب
- نجفی، محمد حسن، (۱۳۶۷)، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه
- هدایت نیا، فرج الله، (۱۳۸۶)، فلسفه حقوق خانواده، جلد سوم، تهران، شورای فرهنگی اجتماعی - زنان

عنوان درس (فارسی): فقه و حقوق خانواده پیشرفته ۲		تعداد واحد: ۱	نوع واحد	جبرانی		نظری	درس پیش نیاز: حقوق خانواده پیشرفته ۱	
				الزامی		عملی		
						اختیاری		نظری
								عملی
English Title: Advanced Family Law and jurisprudance (۲)		تعداد ساعت: ۱۶	آموزش تکمیلی عملی	دارد		ندارد	درس هم نیاز: ندارد	
				دارد		عملی		
						اختیاری		نظری
								عملی
				سفر علمی	آزمایشگاه	سمینار	کارگاه	

اهداف کلی درس:

افزایش تسلط و مهارت تحلیل و استنباط دانشجویان نسبت به نظام فقهی و حقوقی ایران و سایر کشورها در زمینه قواعد و مقررات ناظر بر حقوق خانواده و بررسی قوانین مصوب جدید.

- استاد یک یا چند مبحث از مباحث زیر را به شکل تفصیلی و عمیق و تحلیلی و استنباطی و با توجه به فعالیت‌های نهادهای حقوقی و محاکم قضایی بحث خواهد کرد.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱- انحلال نکاح:

- طلاق: موارد درخواست زوجه برای طلاق در دعاوی نفقه - در عسر و حرج - در غیبت زوج، طلاق رجعی (ماهیت رجوع) - طلاق بائن (محلل و شرایط محلل - هادم بودن محلل برای هر طلاق، طلاق خلع و مبارات (شرایط فدیة - اکراه به بذل - عدم کراهت زوجه یا زوجین در خلع و مبارات) ماهیت طلاق قضایی و مستندات آن در قانون و فقه - ماهیت طلاق توافقی در فقه و حقوق ایران، داوری در طلاق و اهتمام فقه و قانون در این زمینه، چستی و چرایی عده در اسلام

- تسخیر: به موجب عیوب (تعمیم - درمان پذیری)

به موجب تدلیس (نقش سکوت - قلمرو تدلیس - قواعد سه گانه در مبانی تدلیس و آثار هر یک)

انفساخ: ارتداد - عدم انفساخ در صورت فجور زوجه - اسلام آوردن

۲- حقوق سالمند:

- حقوق سالمند از منظر آیات و روایات اسلامی

- نقش دولت در تامین حقوق سالمندان
- تصویب قوانین مربوط به حقوق سالمندان

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	●
		عملکردی	○

فهرست منابع:

- ترحینی، محمد حسن (۱۴۲۹)، الزبدة الفقهیه فی شرح الروضة البهیة، بی جا، دار الفقه للطباعة و النشر
- خوانساری، سید احمد، (۱۳۵۵)، جامع المدارک، مکتبه الصدوق
- خویی، سید ابوالقاسم، (۱۴۰۷)، کتاب النکاح، قم، دارالهادی
- روشن، محمد، (۱۳۹۳)، حقوق خانواده، تهران، انتشارات جنگل جاودانه، چاپ سوم.
- شهید ثانی، (۱۴۱۳)، مسالک الافهام، قم، موسسه المعارف الاسلامیه
- شیخ انصاری، (۱۴۱۵)، کتاب النکاح، قم، باقری
- طباطبایی، سید علی، (۱۴۰۴) ریاض المسائل، قم، موسسه آل‌البیت
- فاضل هندی، (۱۴۰۵) کشف اللثام، قم، مکتبه آیت‌الله العظمی المرعشی النجفی
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۹۰) حقوق خانواده، تهران، نشر میزان، چاپ هشتم
- لنگرانی، فاضل، (۱۳۹۰)، تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله، مرکز فقهی ائمه اطهار
- محقق داماد، مصطفی، (۱۳۹۰)، بررسی فقهی و حقوقی خانواده، تهران، مرکز نشر علوم اسلامی، چاپ شانزدهم.
- مکارم شیرازی، ناصر، (۱۴۲۵ ه.ق)، انوار الفقاهه، مدرسه امام علی ابن ابی طالب
- نجفی، محمد حسن، (۱۳۶۷ ش)، جواهر الکلام، دارالکتب الاسلامیه
- هدایت نیا، فرج الله، (۱۳۸۶)، فلسفه حقوق خانواده، جلد سوم، تهران، شورای فرهنگی اجتماعی زنان

درس پیش نیاز : ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): فقه تطبیقی خانواده		
		عملی						
		نظری	پایه					
		عملی						
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی	نوع واحد	تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Comparative family jurisprudence		
		عملی						
		نظری	اختیاری					
		عملی						
		دارد		ندارد			دارد	آموزش تکمیلی عملی
				دارد				
کارگاه	سمینار	آزمایشگاه	سفر علمی					

اهداف کلی درس:

افزایش تسلط و مهارت تحلیل و استنباط دانشجویان نسبت به مهم‌ترین مباحث نکاح و طلاق از دیدگاه فقه امامیه و مذاهب اربعه

سرفصل یا رئوس مطالب:

ارکان، شروط و موانع نکاح: معنی لغوی و اصطلاحی نکاح، معنی صحت، فساد و بطلان نکاح، تفاوت ارکان و شروط نکاح، ارکان نکاح، شروط نکاح، موانع نکاح

تذکر: استاد کیفیت طرح بحث ارکان و شروط صحت نکاح در منابع فقهی مذاهب اسلامی را متذکر شود.

اقسام نکاح و مشروعیت آن:

- ولایت در نکاح: اولیای نکاح، شروط ولی در نکاح، وکالت در نکاح و احکام آن

- نکاح فضولی و احکام آن

- نکاح غیر مسلمانان

حقوق زوجین

- حقوق زوج از قبیل استمتاع، قیمومت و حق الطاعة

- حقوق زوجه از قبیل استمتاع، نفقه و مهریه

- مالکیت زوجه

- اشتغال زوجه

حقوق فرزندان بر والدین: (حق ارث، حق نفقه، حق دفاع، حق مشورت، حق حیات، حق تربیت)

حقوق والدین بر فرزندان: (اطاعت، خوش رفتاری و محبت، قدرشناسی، دعا و طلب مغفرت، رعایت ادب و پرهیز از شکوه، نیکی و احسان)

تدلّیس: (معنی لغوی و اصطلاحی تدلیس در نکاح، مصادیق تدلیس در نکاح، حکم تکلیفی و وضعی تدلیس در نکاح)

طلاق: (معنی لغوی و اصطلاحی طلاق، تفاوت طلاق با سایر مفارقات (ایلاء، ظهار و لعان)، ارکان طلاق، اقسام طلاق، حکم طلاق)

شروط صحت هر يك از اقسام طلاق: (شروط مطلق، شروط مطلقه، شروط صیغه طلاق، عده طلاق)

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- الجزیری، عبدالرحمن (۱۴۱۹ ق)، الفقه على المذاهب الأربعة (جلد چهارم)، بیروت: دار الثقلین، ج ۱
- الحلی (العلامة)، حسن بن یوسف (۱۳۸۸ ق)، تذکرة الفقهاء (جلد دوم)، قم: مؤسسه آل البيت، ج ۱
- الزحیلی، وهبة، (۱۴۰۸ ه.ق)، الفقه الإسلامی و أدلته (ج هفتم)، دمشق، دارالفکر
- شبیری زنجانی، جزوه تقریرات درس خارج نکاح
- شهید ثانی، زین الدین بن علی العاملی (۱۴۱۳ ق)، مسالك الانهزام الى تنقیح شرائع الاسلام، موسسه المعارف الاسلامیه
- شهید ثانی، زین الدین بن علی العاملی، (۱۴۱۵ ق)، ألروضة البهیة فی شرح اللّٰمعة الدمشقیة، بیروت، دارالعالم الاسلامیه
- الطوسی، محمد بن حسن (۱۴۰۷ ق)، الخلاف (جلد چهارم)، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ج ۱
- گروه نویسندگان، (۱۴۲۷ ق)، الموسوعة الفقهیة الكويتیة، الكويت، دارالاسلاسل
- محقق ثانی، شیخ علی بن حسین کرکی، (۱۴۱۴ ق)، جامع المقاصد فی شرح القواعد، آل البيت
- مغنیه، محمدجواد (۱۴۲۱ ق)، الفقه على المذاهب الخمسة (جلد دوم)، بیروت: دار التیار الجدید - دار الجواد، ج ۱
- نجفی، محمد حسن، (۱۳۶۷) جواهرالکلام فی شرح شرائع الاسلام، دارالکتب الاسلامیه

درس پیش نیاز : ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): متون حقوقی پیشرفته
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز : ندارد		نظری	الزامی	آموزش تکمیلی عملی	تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Advanced law texte
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		دارد	دارد			
		ندارد	ندارد			
کارگاه	سمینار	آزمایشگاه	سفر علمی			

اهداف کلی درس:

نقد و بررسی مباحث حقوق خانواده در سایر کشورها به صورت تحقیقی و تفصیلی و همچنین در اسناد بین‌المللی به زبان انگلیسی

سرفصل یا رئوس مطالب:

- Terms used in Family Law
- Formation of Family
- Rights and responsibilities of spouses
- Property relations between spouses
- Parents and children rights
- ARTs and adoption
- Family and older people
- Domestic violence
- Divorce
- Financial matters of divorce
- Child custody
- Current Issues in Family Law

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

- Herring, Jonathan, (۲۰۱۳), **Family Law**, ۶th Ed, Pearson & Longman, England.
- Welchman, Lynn, (۲۰۰۷), **Women and Muslim Family Law in Arab States**, amsterdam universit y press.
- Ringrose, Hyacinthe, (۲۰۱۱), **Marriage and Divorce Laws in the World**, The Musson- Draper company.
- **Islamic Family Law**, (۲۰۰۳), National Open University of Nigeria.
- Hogoboom, William P., King, Donald B., Family Law, (۲۰۰۱), **The Rutter Group California Practice Guide**.
- **Pennsylvania Family Law, Practice and Procedure With Forms**, University of Pennsylvania , ۲۰۰۴.
- Nowak, Manfred, (۲۰۰۷), **U.N Covenant on Civil and Political Rights CCPR Commentary**, ۲nd Revised Edition, Oxford University Press .
- Alen, André, Lanotte, Johan Vande, Eugène, Verhellen, Ang, Fiona, Berghmans, Eva (Eds), **A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child**, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden ۲۰۰۷
- Detrick. Sharon (۱۹۹۹), **A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child**, Martinus Nijhoff Publishers, Netherland,
- Eekelaar, John, George, Rob (eds) (۲۰۱۲), **Routledge Handbook of Family Law and Policy**, Routledge Pub, UK, , available in: Books.google.com
- Eriksson, Maja K (۲۰۰۰), **Reproductive Freedom: In the Context of International Human Rights and Humanitarian Law**, Martinus Nijhoff Publishers,.
- Rosen, Lawrence (۲۰۰۷), **The Justice of Islam Comparative Perspectives on Islamic Law and Society**, Second Edition, Oxford University Press,.
- Freeman, Michael, (CRC) Article ۳ (۲۰۰۷), **The Best Interest of the Child**, Martinus, Nijhoff Pub, Boston,

درس پیش نیاز : ندارد		نظری	چهرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۱	عنوان درس (فارسی): تحلیل آرا و رویه قضایی محاکم خانواده
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز : ندارد		نظری	الزامی	آموزش تکمیلی عملی	تعداد ساعت: ۱۶	English Title: Analysis of judicial decisions and procedure of family courts
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد	دارد			
		آزمایشگاه	سفر علمی			
کارگاه	سمینار					

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با تارماییها، نواقص و خلائهای قوانین خانواده در مرحله اجرا با بررسی جدیدترین آرا در سطح ملی و استانی و رویهها و حضور در محاکم

سرفصل یا رئوس مطالب:

فصل اول: روش شناسی تحلیل آرا و رویهها

فصل دوم: تحلیل نمونه آرا

فصل سوم: تحلیل نمونه رویهها

فصل چهارم: علل و عوامل تأثیرگذار، روند تغییرات و ریشه‌یابی و چرایی آن

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	●
		عملکردی	○

فهرست منابع:

- اسدی، لیلا سادات (۱۳۸۸)، نقد قانون و رویه قضایی در اجرای طلاق، مجله کتاب زنان، شماره ۲۶.

- پژوهشکده قوه قضاییه، فصلنامه رأی.

- کاتوزیان، ناصر (۱۳۹۲)، توجیه و نقد رویه قضایی، تهران، نشر میزان.

عنوان درس (فارسی): روانشناسی و حقوق خانواده		تعداد واحد: ۲	نوع واحد	جبرانی		نظری	
				عملی			
				پایه		نظری	
						عملی	
English Title: The Psycology and Family law	تعداد ساعت: ۳۲	الزامی		نظری			
				عملی			
		اختیاری		نظری			
				عملی			
	دارد		ندارد				
	آموزش تکمیلی عملی		سفر علمی		آزمایشگاه		
				سمینار	کارگاه		

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت فقه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با جنبه‌های روان‌شناختی حقوق خانواده، فرایند تحول قوانین و حقوق خانواده از منظر روانشناختی، ریشه‌های روانشناختی مسایل و مشکلات عمده و شایع حقوقی که خانواده‌ها عموماً با آنها روبرو هستند

سرفصل یا رئوس مطالب:

- ارزش روان شناختی خانواده
- تعریف خانواده و انواع خانواده و تبیین اوصاف روان شناختی آنها (هسته ای / گسترده، مادر شاغل، پدر دور از خانه، شبه خانواده ...)
- فرد و خانواده و تفاوت‌های روانشناختی زنان و مردان
- کارکردهای خانواده از منظر روانشناختی
- روابط حاکم در بین اعضای خانواده در دوره‌های مختلف سنی
- الگوهای ازدواج و خانواده در دوره‌های مختلف، عوامل استحکام خانواده
- آسیب‌پذیری خانواده از منظر روانشناختی
- تحلیل حقوق خانواده: تحلیل روان شناختی مراحل شکل گیری خانواده (خواستگاری، نامزدی و ...)، شرایط مختلف خانواده، تمکین، نشوز، عقیم بودن و ناباروری، طلاق، فوت یکی از همسران، عده، حضانت و..

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- بستان، حسین، (۱۳۸۳)، اسلام و جامعه شناسی خانواده، تهران: موسسه پژوهشی حوزه و دانشگاه، چاپ اول
- سالاری فرد، محمدرضا (۱۳۸۹)، خانواده در نگرش اسلام و روان شناسی، انتشارات پژوهشگاه
- سعیدیان، عبدالحسین، (۱۳۷۵)، مردمان ایران، تهران: علم و زندگی
- مظاهری، علی اکبر (۱۳۷۳)، خانواده ایرانی در دوران پیش از اسلام، تهران: قطره
- Nichols, W. C., Pace-Nichols, M. A., Becvar, D. S. & Napier, A. (۲۰۰۰), **Handbook of family development and intervention**, New York: Wiley.
- Milardo, R. M., Duck, S. (۲۰۰۰), **Families as relationships**, New York: Wiley.
- Reder, P., McClure, M. & Jolley, A. (۲۰۰۰), **Family matters**. London: Routledge.
- de Pierre Angel (Auteur), Christine Schilte (Auteur)
- Le bonheur en famille (۲۰۰۵): **Psychologie de la vie familiale**,
- **Le mariage et ses évolutions : études comparatives de droit français et de droit iranien** : Seyed Vahid LAJEVARDI ; sous la dir. Hugues Fulchiron directeur de thèse Université Jean Moulin, ۲۰۰۵

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): اقتصاد و حقوق خانواده
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی	آموزش تکمیلی عملی	تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Economics And Family Law
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد	دارد			
		آزمایشگاه	سفر علمی			
کارگاه	سمینار					

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با تحلیل اقتصادی حقوق خانواده و سیاست‌ها و برنامه‌های موثر بر اقتصاد خانواده در ایران

سرفصل یا رئوس مطالب:

کلیات:

- آشنایی با تحلیل اقتصادی حقوق و سیر تحول آن با تاکید بر تحلیل اقتصادی حقوق خانواده
- نقش و جایگاه علم اقتصاد در خانواده پژوهی
- تحلیل اقتصادی قوانین مربوط به ازدواج و طلاق (مرحله شکل گیری، زیست و انحلال)
- تحلیل تاثیر قوانین ازدواج و طلاق بر همسرگزینی و تشکیل خانواده
- تحلیل تاثیر قوانین مربوط به فرزندآوری و فرزندپروری
- تحلیل اقتصادی قوانین مربوط به ارث
- تحلیل اقتصادی روابط مالی بین اعضای خانواده (زوجین، فرزندان و والدین)
- تحلیل سیاست‌ها و برنامه‌های موثر بر اقتصاد خانواده:
- سیاست‌های خانواده محور (Pro-Family Policies)
- سیاستگذاری عمومی در حوزه خانواده (سیاستگذاری جمعیتی، اوقات فراغت، تامین اجتماعی و اقتصاد مقاومتی)
- سیاست‌های عرضه کار خانواده (نظام اشتغال خانواده محور، زنان سرپرست خانوار، اشتغال خانگی با محوریت اقتصاد مقاومتی)
- سیاست‌های حمایتی در حوزه اقتصاد خانواده (هزینه‌های عائله مندی و حمایتی دولت، صندوق‌های خانوادگی، شرکت‌های تعاونی و همیاری خانوادگی)
- تحلیل حقوقی نقش و کارکرد تولیدی و مصرفی خانواده

- کارآفرینی و اشتغال خانوادگی

- الگوی مصرف

Economics and Family Law اقتصاد و حقوق خانواده

- تجربه سایر کشورها در سیاستگذاری خانواده محور

- سیاست‌های جمعیتی کشور

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- باقری، شهلا، ارزش اقتصادی و اجتماعی کار خانگی - انتشارات دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

- بانکی پورفرد، امیرحسین (۱۳۹۴)، عیش و معاش، تهران: انتشارات حدیث راه عشق.

- رجایی، سید کاظم (۱۳۸۲). آیات اقتصادی قرآن، قم: موسسه پژوهشی امام خمینی ره

- سیاست‌های جمعیتی، (۱۳۹۱)، شورای عالی انقلاب فرهنگی

- علی پور، نسرین (۱۳۹۴). تحلیل اقتصادی حقوق زوج، تهران: نی آرا.

- کلاتری، علی اکبر (۱۳۸۷). اسلام و الگوی مصرف، قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

- داده‌های بودجه خانوار مرکز آمار ایران

- Browning, M. Chiappori, P. (۲۰۱۴), Economics of the Family. ۱th edition, Cambridge

University Press.

- Wise, D. (۲۰۰۴). Perspective on Economics of Aging, National Bureau of Economic Research

(NBER), University of Chicago Press.

- Hamm, M. et al (۲۰۰۸). Demographic Change in Germany: Economic and Fiscal

Consequences. Springer Press.

- Ferrarini, T. (۲۰۰۶). Families, States and Labor Markets: Institutions, Causes and

Consequences of Family policy in Post-War Welfare States. Edward Elgar Publication Press.

- Katz, I and Pinkerton, J. (۲۰۰۳). Evaluating Family Support: Thinking Internationally,

Thinking Critically. Wiley Publication Press.

- Molina, J. (۲۰۱۱). Household Economic Behaviors. Springer Press.

- Jones, G. et al (۲۰۰۹). Ultra-low Fertility in Pacific Asia: Trend, Causes and Policy Issues.

Routledge Research on Public and Social Policy in Asia.

- Shoshana, A. and Grossbard, S. (۲۰۰۳). Marriage and the Economy: Theory and Evidence from Advanced Industrial Societies. Cambridge University Press.

- Apps, P. and Rees, R. (۲۰۰۹). Public Economics and the Household. Cambridge University Press.

- Bryant, K. and Zick, C. (۲۰۰۶). The Economic Organization of Household. ۲th Edition.

Cambridge University Press.

- Wittman, Donal. (۲۰۰۳). Economic Analysis of Law: Selected Readings. Blackwell

Publication Press.

- Folbre, N (۲۰۰۸). Valuing Children: Rethinking the Economics of Family. Harvard University Press.

- Andreb, H, and Hummelsheim, D. (۲۰۰۹). When Marriage Ends: Economic and Social

Consequences of Partnership Dissolution. Edward Elgar Publication.

- Boeri, T. et al (۲۰۰۵). Women at Work: An Economic Perspective. Oxford University Press.

- Leiws, J. (۲۰۰۹). Work-Family Balance, Gender Policy. Edward Elgar Publication.

- Moe, K. (۲۰۰۳). Women, Family and Work: Writings on Economics of Gender. Blackwell

Publishing Ltd.

در کنار منابع اصلی، مقالات مرجع نیز برای هر فصل در ابتدای آن فصل برای دانشجویان علاقمند معرفی خواهد شد.

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): فلسفه حقوق خانواده		
		عملی						
		نظری	پایه					
		عملی						
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: The philosophy of family law		
		عملی						
		نظری	اختیاری					
		عملی						
		دارد ☐ ندارد ☐		دارد ☐ ندارد ☐			آموزش تکمیلی عملی	
☐ کارگاه	☒ سمینار	☐ آزمایشگاه	☐ سفر علمی					

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با نظریات ارائه شده توسط اندیشمندان و بررسی دیدگاههای مربوطه در خصوص ماهیت، موضوع، غایت، قلمرو، مبانی و منطق خانواده، مقایسه تطبیقی فلسفه حقوق خانواده در اسلام و غرب.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱- کلیات

مفاهیم (فلسفه حقوق، فلسفه مضاف، منطق حقوق، فلسفه حقوق خانواده)

اهمیت، ماهیت، قلمرو و غایت

انواع نظریه‌ها در فلسفه حقوق (نظریه‌های تحلیلی، تجویزی و دستوری)

۲- ماهیت و مبانی حقوق خانواده

۳- جایگاه حقوق خانواده در نظام حقوقی

۴- منابع حقوق خانواده

۵- رویکردهای فلسفی به حقوق خانواده (رویکرد قراردادی، رویکرد سازمانی، رویکرد ترکیبی و ...)

۶- روش‌شناسی، موضوع‌شناسی و حکم‌شناسی

۷- مبانی فلسفی اصول حاکم بر خانواده: اصل تحکیم، تقدم اخلاق بر حقوق، معاشرت به معروف، مودت، عدالت، مصلحت، کرامت، تأمین نیازهای عاطفی و ...

۸- مبانی فلسفی حقوق و تکالیف اعضای خانواده

۹- رابطه نظام حقوق خانواده با سایر نظام‌ها (فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی)

۱۰- رابطه متقابل دولت و خانواده (چگونگی، چرایی، محدوده، الزامات و بایدها و نبایدها)

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- آلتمن، اندرو (۱۳۸۶). درآمدی بر فلسفه حقوق، بهروز جندقی، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
- موراوتر توماس، (۱۳۸۷) ترجمه بهروز جندقی، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه..
- حکمت نیا و همکاران، محمود (۱۳۸۶)، فلسفه حقوق خانواده، جلد اول، روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان.
- حکمت نیا، محمود، (۱۳۹۰)، فلسفه نظام حقوق زن، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- دل وکیو، جورجو (۱۳۸۰)، فلسفه حقوق، ترجمه جواد واحدی، تهران: نشر میزان
- علامه طباطبائی، محمدحسین، (۱۳۷۷ق) المیزان فی تفسیر القرآن، دارالکتب الاسلامیه
- قربان نیا، ناصر (۱۳۸۴)، بازپژوهی حقوق زن، تهران، انتشارات روز نو
- قربان نیا، ناصر (۱۳۸۱)، عدالت حقوقی، تهران: چاپ اول پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۷۷)، فلسفه حقوق، تهران: شرکت سهامی انتشار، چاپ اول
- جمعی از نویسندگان (۱۳۹۲)، درسینامه فلسفه حقوق، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی.
- **Feminist Philosophy of Law**, Stanford Encyclopedia of Philosophy, ۲۰۰۹.
- **Law and Morality**, in: Routledge Encyclopedia of Philosophy N.E. Simonds.
- Béal, Christophe, Philosophie du droit , (۲۰۱۵): **norme, validité et interprétation / textes réunis et présentés par Christophe Béal**, ۱ vol. Paris

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): اخلاق و حقوق خانواده
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی	آموزش تکمیلی عملی	تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Ethics, morality and family law
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد ☐	دارد ☐			
☐ کارگاه	☒ سمینار	☐ آزمایشگاه	☐ سفر علمی			

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با ارزش‌ها و قواعد اخلاقی و نسبت آن با قواعد حقوقی خانواده از منظر اسلام

سرفصل یا رئوس مطالب:

- ۱- تعاریف (اخلاق، حقوق، خانواده و حقوق خانواده)
- ۲- تبیین جایگاه اخلاق در نظام حقوقی اسلام
- رابطه بین حقوق و اخلاق در خانواده
- رابطه مسئولیت اخلاقی و مسئولیت حقوقی در خانواده
- ۳- نقد و بررسی نظام‌ها و مکاتب اخلاقی معاصر در حوزه حقوق خانواده (فضیلت‌گرا و لیبرال)
- ۴- ویژگی‌های اخلاق در نظام اسلامی
- ۵- تبیین اصول اخلاقی حاکم بر روابط زوجین
- الف- اصل مودت
- تبیین کیفیت رفتار محبت‌آمیز زوجین نسبت به یکدیگر
- ب- اصل تعاون و مشاور
- تصمیم‌گیری مشترک نسبت به امور مربوط به خود و فرزندان در دوره زندگی و طلاق
- ج- اصل معاشرت به معروف
- ۱- در زندگی مشترک
- اخلاق در وظایف واجب زندگی مشترک

- رعایت اخلاق زوجین در تنظیم امور جنسی (زن نسبت به شوهر، شوهر نسبت به زن، هردو نسبت به یکدیگر)
- رعایت اخلاق زوجین در تنظیم امور مالی خانواده
- اخلاق در وظایف غیر واجب زندگی مشترک
- تبیین مصادیق مدارا و سازگاری زوجین در زندگی مشترک (زن نسبت به شوهر، شوهر نسبت به زن، هردو نسبت به یکدیگر)
- تبیین مصادیق محبت و وفاداری زوجین در زندگی مشترک (زن نسبت به شوهر، شوهر نسبت به زن، هردو نسبت به یکدیگر)

۱-۲- در طلاق و جدایی

- در هنگام جدایی (امساک بمعروف او تسریح باحسان)

- در هنگام فوت شوهر

۶- اخلاق در روابط والدین و فرزندان

تبیین وظایف اخلاقی فرزندان نسبت به والدین

تبیین وظایف اخلاقی والدین نسبت به فرزندان

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

منابع:

- رمضانی، رضا (۱۳۸۷)، آراء اخلاقی علامه طباطبایی، ج اول، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- شیروانی، علی (۱۳۸۱)، اخلاق اسلامی و مبانی نظری آن، ج اول، قم، دارالفکر.
- کاتوزیان، ناصر (۱۳۸۶)، "اخلاق و حقوق" فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال دوم، شماره های ۱ و ۲، بهار و تابستان.
- محمود حکمت نیا و همکاران، (۱۳۸۸)، فلسفه حقوق خانواده، ج ۲، تهران، روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان.
- حکمت نیا، محمود (۱۳۹۰) حقوق زن و خانواده، ج اول، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- حکمت نیا، محمود (۱۳۹۰)، فلسفه حقوق زن، ج اول، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- مریم احمدیه، موازنه حقوق و اخلاق در خانواده، (۱۳۸۰)، ج اول، تهران، روابط عمومی شورای فرهنگی اجتماعی زنان.

- ظهیری، معصومه (۱۳۷۹)، زنان و تمایزات اخلاقی، فصلنامه کتاب زنان، ش ۷، صص ۱۳۷-۱۴۷.
- مهدوی کنی، صدیقه (۱۳۸۹)، ساختار گزاره‌های اخلاقی قرآن (رویکردی معناشناختی)، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق(ع)، چاپ دوم.

- Houlgate, Laurence D. (۲۰۰۵), "**Family Matters, the Ethics and Law of Family Relations**", the Edwin Mellen Press,.
- **L'élément moral en droit : une vision transversale** : [colloque organisé à Namur le ۱۶ mai ۲۰۱۴ par la Conférence du Jeune barreau de Namur] / sous la coordination scientifique de France Lambinet ; propos introductifs par Benoît Hoc ;[contributions de] Paul Brasseur, Nathalie Coquette Basecqz, Jean-Philippe Cordier Conférence du Jeune barreau de Namur, organisateur Édition : Namur : Anthémis, DL ۲۰۱۴, cop. ۲۰۱۴ Description : ۱
- **Éthique et droit** / Chaïm Perelman ; introduction d'Alain Lempereur
- Perelman, Chaïm , Pekar Lempereur, Alain, **préfacier Mention** d'édition : ۲e édition Édition: Bruxelles : Éd. de l'Université de Bruxelles, ۲۰۱۲: vol. ۱

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): حقوق خانواده در اسناد بین الملل
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Family Law in international documents
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی		
		آزمایشگاه	سفر علمی			
کارگاه	سمینار					

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در درک وضعیت و جایگاه نهاد خانواده در نظام بین المللی، ماهیت و محتوای «حق بر زندگی خانوادگی»، اصول، قواعد و مقررات بین المللی ناظر بر زندگی خانوادگی، موقعیت این حق در میان نسل های حقوق بشر، محدوده مداخله و تکالیف دولت ها در زندگی خانوادگی، چگونگی حمایت از خانواده و اعضای آن و نقد و بررسی تحلیلی آن در پرتو آموزه های اسلامی

سرفصل یا رئوس مطالب:

فصل نخست: حق ازدواج، حق تشکیل خانواده و حق بر خانواده

- مفهوم، محتوی و ماهیت حق
- اصول ناظر بر زندگی خانوادگی
- مقررات ناظر بر شکل گیری

فصل دوم: حمایت از خانواده

- اصل وحدت خانواده و پیوستن مجدد اعضای آن به یکدیگر
- منع مداخله در حریم خصوصی خانواده
- ممنوعیت تبعیض به دلیل تأهل و وضعیت خانوادگی
- حمایت از حقوق اقتصادی و اجتماعی خانواده (حق بر مسکن، تأمین اجتماعی و ...)

- حمایت از خانواده در شرایط خاص

فصل سوم: انحلال نکاح:

- انواع و روش های انحلال نکاح
- شرایط انحلال نکاح
- آثار و پیامدهای انحلال نکاح

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- آسیبورن ایده، کاتارینا کراوزه و آلن رساس (۱۳۹۱)، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ترجمه ماهر و غدیری و دیگران، تهران، انتشارات مجد، چاپ دوم.
- صفاری‌نیا، محیا (۱۳۹۳)، خانواده در اسناد حقوقی بین‌المللی، انتشارات شهردانش.
- غدیری، ماهر و (۱۳۹۳)، حق بر زندگی خانوادگی از منظر حقوق بشر، رساله دکترای حقوق بین‌الملل عمومی، دانشگاه شهیدبهشتی، تهران.
- کریون، میتوسی، آر (۱۳۸۸)، چشم اندازی به توسعه میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، ترجمه محمد حبیبی مجنده، انتشارات دانشگاه مفید.
- مهرپور، حسین (۱۳۹۲)، نظام بین‌المللی حقوق بشر، تهران، نشر اطلاعات، چاپ پنجم.
- مهرپور، حسین (۱۳۹۳)، مباحثی از حقوق زن از منظر حقوق داخلی، مبانی فقهی و موازین بین‌المللی، چاپ چهارم، نشر اطلاعات

- Nowak, Manfred (۲۰۰۷), **U.N Covenant on Civil and Political Rights CCPR Commentary**, ۲nd Revised Edition, Oxford University Press, .
- Eriksson, Maja K (۲۰۰۰), **Reproductive Freedom: In the Context of International Human Rights and Humanitarian Law**, Martinus Nijhoff Publishers,

- Freeman, Michael (۲۰۰۷), **(CRC) Article ۳, The Best Interest of the Child**, Martinus, Nijhoff Pub, Boston,
- Convention on **Consent to Marriage, Minimum Age for Marriage and Registration of Marriage**(۱۹۶۲).
- Convention on **the Elimination of All Forms of Discrimination against Women**, (۱۹۷۹).
- Convention on **the Nationality of Married Women**, (۱۹۵۷).
- International Convention on **the Protection of the Rights of all Migrant Workers and Members of their Families**, (۱۹۹۰).
- Convention on the Rights of the Child
- Convention on **the Rights of Persons with Disabilities**, (۲۰۰۶).
- CCPR Committee, General Comment ۱۹, **protection of the family , the right to marriage and equality of the spouses (Art . ۲۳)** (۱۹۹۰).
- CCPR Committee, General Comment No ۱۸ , **Non –discrimination** , ۱۹۸۹; No. ۲۸: Article ۳ **(The Equality of Rights between Men and Women)**, ۲۹/۳/۲۰۰۰.
- CEDAW Committee, General Recommendation No. ۲۱ (۱۳th session, ۱۹۹۴), **Equality in marriage and family relations**; No. ۲۴ (۲۰th session, ۱۹۹۹) on article ۱۲: **Women and health**, No. ۲۹ (۵۴th session, ۲۰۱۳), **Economic consequences of marriage, family relations and their dissolution**; No.۱۹ (۱۹۹۲) on **Violence against Women**.
- CESCR Committee, General Comment ۱۶, Article ۳: **the equal right of men and women to the enjoyment of all economic, social and cultural rights**, (Thirty- fourth session, ۲۰۰۵); No ۴, **The Right to Adequate Housing (Art ۱۱.۱)**, ۱۹۹۱
- CRC Committee, General Comment No.۱۷, **Rights of the child (Art .۲۴):۰۷/۰۴/۸۹.**

سرفصل دروس جبرانی

دکتری مطالعات زنان و خانواده گرایش مطالعات حقوق

خانواده

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): حقوق کودک
		عملی			
		نظری	پایه		
		عملی			
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی	تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Children's rights
		عملی			
		نظری	اختیاری		
		عملی			
		ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی	
		آزمایشگاه	مفر علمی		
کارگاه	سمینار				

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در درک وضعیت و جایگاه کودک در نهاد خانواده ماهیت و محتوای حقوق وی، مسئولیت‌های والدین نسبت به کودکان و ضرورت ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت تأمین مصالح عالیه کودکان

سرفصل یا رئوس مطالب:

فصل نخست: حق کودک بر بقا و رشد

الف: حق بر هویت و تابعیت

ب: حق بر بهداشت و سلامتی

ج: حق بر آموزش و تربیت

د: حق بر خورده‌اری از خانواده شایسته

ه - حق مدنی

و- حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی

ز- نیازهای روحی و معنوی کودک

ح- حمایت از کودک در برابر خشونت (انواع بهره‌کشی، سوء استفاده، مخاصمات مسلحانه و ...)

ط - حمایت از کودکان محروم از خانواده

ی- حمایت از کودکان دارای معلولیت

فصل دوم: مسئولیت مشترک والدین و دولت

- ارزیابی کنوانسیون حقوق کودک

- ارزیابی کارآمدی موسسات نگهداری کودک

- کار کودکان و کودکان کار

- فرزند خواندگی

- جرم کودکان (کودک در محاکم دادگستری)

- پناهندگی کودک

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- اسحاقی، محمد، (۱۳۸۰) مجازات پدر و مادر در جرم کشتن فرزند، شورای فرهنگی اجتماعی زنان - سفیر صبح، تهران
- اکبرنژاد، حوریه، اکبر نژاد، هاله، (۱۳۹۲)، تحلیل کنوانسیون حقوق کودک، مقایسه دو نظام اسلام و غرب، انتشارات شورای فرهنگی اجتماعی زنان، تهران.
- بهشتی، احمد، (۱۳۸۸) اسلام و حقوق کودک، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه، قم
- پیوندی؛ غلامرضا، (۱۳۹۰) حقوق کودک، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران
- سند ملی حقوق کودک و نوجوان، (۱۳۹۷)، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی
- میرمحمدی، مصطفی و همکاران، (۱۳۹۳) مجموعه مقالات حقوق کودک، انتشارات دانشگاه مفید، قم

- Freeman, Michael, (CRC) Article ۳, The Best Interest of the Child, Martinus, Nijhoff
Pub, Boston, ۲۰۰۷

- André, Lanotte, Johan Vande, Eugène, Verhellen, Ang, Fiona, Berghmans, Eva (Eds), A
Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child, Martinus
Nijhoff Publishers, Leiden ۲۰۰۷

- Barnes, Melanie, D Hammond, International Child Maintenance and Family
Obligations: A Practical Guide, Paperback / eBook, March ۲۰۱۳ .

- R.Goldstein, David, The Divorce and Child Custody Guide, Kindle edition, Nov ۲۰۱۴.

Rodgers, Pryor, Jan, Malden, Bryan, Children in changing families: Life after parental
separation: Understanding children's worlds, Blackwell Publishing, ۲۰۱۱

- Freeman, Michael, (CRC) Article ۳, The Best Interest of the Child, Martinus, Nijhoff
Pub, Boston, ۲۰۰۷.

درس پیش نیاز: ندارد	نظری		جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد:	عنوان درس (فارسی): علوم پزشکی و حقوق خانواده		
	عملی				۲			
	نظری		پایه		تعداد ساعت:		English Title: Medical science and family law	
	عملی							
درس هم نیاز: ندارد	نظری		الزامی			آموزش تکمیلی عملی		
	عملی							
	نظری		اختیاری					
	عملی							
	ندارد		دارد					
	آزمایشگاه		سفر علمی					
کارگاه	سمینار							

اهداف کلی درس:

ارتقای دانش به قصد آرایه دیدگاه‌های نو و تقویت توان درک آموزندگان و افزایش توانایی آنان در تحلیل امور مرتبط با پزشکی و به‌ویژه فن‌آوری‌های نوین با هدف تهیه متون و آرایه راهکارهای منطبق بر دانش روز در عرصه حقوق خانواده.

سرفصل یا رئوس مطالب:

فصل نخست: پزشکی و پزشکی جدید

فصل دوم: مباحث پزشکی جدید و خانواده

۱- تولید مثل (روش‌های جدید در درمان ناباروری یا جلوگیری از تولد نوزاد بیمار)

۲- حق و تکلیف در درمان (نفقه، سطح حداقل، متعارف، متوسط، پایه، معقول و ممکن، بیمه و سرپرستی خانواده)

۳- جنسیت (تغییر و تعیین)

۴- روانپزشکی (حجر: مطلق یا نسبی، اداره خانواده: مالی، احساسی، اجتماعی)

۵- ژنتیک (پیش‌بینی، پیشگیری، رازداری)

۶- رفع عیوب (عیوب منجر به فسخ یا طلاق، بیماری‌های واگیر)

۷- تدلیس (جراحی‌های زیبایی، بکارت)

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- صابری، سید مهدی، محمدی، محمدرضا، (۱۳۹۱)، *نگرشی نو به روانپزشکی قانونی*، انتشارات نیمروززاده
- گروه مؤلفان، (۱۳۷۸)، *رحم جایگزین*، (مجموعه مقالات)، انتشارات سمت - انتشارات پژوهشگاه ابن سینا
- گروه مؤلفان، (۱۳۸۸)، *حفظ باروری*، (مجموعه مقالات)، انتشارات پژوهشگاه ابن سینا
- گروه مؤلفان، (۱۳۸۹)، *اهدای گامت و جنین در درمان ناباروری*، (مجموعه مقالات)، انتشارات سمت، انتشارات پژوهشگاه ابن سینا
- گروه مؤلفان، (۱۳۹۰)، *ژنتیک: حقوق، اخلاق، روانشناسی* (مجموعه مقالات)، تهران: پژوهشکده ابن سینا
- Karen Jordan, "The Contraceptive Mandate: Compelling Interest or Ideology", *Journal of Legislation* (۲۰۱۴, Forthcoming) University of Louisville School of Law Legal Studies Research Paper Series No. ۲۰۱۴-۰۶.
- Antoinette Sedillo Lopez, "A Medical/Legal Teaching and Assessment Collaboration on Domestic Violence: Assessment Using Standardized Patients/Standardized Clients", University of New Mexico - School of Law, *International Journal of Clinical Legal Education*, Vol. ۱۴, p. ۶۱, July ۲۰۰۹.
- Thomas William Mayo, "Sex, Marriage, Medicine, and Law: 'What Hope of Harmony?'" Southern Methodist School of Law Washburn Law Journal, Vol. ۴۲, pp. ۲۶۹-۲۸۰, ۲۰۰۳.
- Andrew W. Torrance, "Family Law and the Genomic Revolution", University of Kansas - School of Law, December ۱, ۲۰۱۰, *University of Missouri-Kansas City Law Review*, Vol. ۷۹, No. ۲, pp. ۲۷۱-۲۸۲, ۲۰۱۰.
- Browne C. Lewis, "Three Lies and a Truth: Adjudicating Maternity in Surrogacy Disputes", Cleveland State University, Cleveland-Marshall College of Law, August ۱۹, ۲۰۱۰, Cleveland-Marshall Legal Studies Paper No. ۱۰-۱۹۳.
- Michele Goodwin, "Assisted Reproductive Technology & The Double-Bind: The Illusory Choice of Motherhood", University of California, Irvine School of Law, *Journal of Gender, Race and Justice*, Vol. ۹, No. ۱, pp. ۱-۵۴, Fall ۲۰۰۵.
- Lynne Marie Kohm, "Rethinking Mom and Dad", Regent University - School of Law, ۴۲ *Capital U. L. Rev.* ۴۴۱ (۲۰۱۴).
- Aude Mirkovic, *Le don de gamètes*, éd., bruyant, ۲۰۱۴.
- Malaurie Philippe et Fulchiron Hugues, *La famille*, éd., Defrénois, ۴éd., ۲۰۱۱.

- Murat Pierre, **Droit de la famille**, édition dal., Paris, ۲۰۱۳.
- Vasseur- Lambry Fanny, **La famille et la convention européenne des droits de l'homme**, éd., - L'Harmattan, ۲۰۰۰.

درس پیش نیاز: ندارد	نظری		جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): حقوق کیفری خانواده
	عملی					
	نظری		پایه			
	عملی					
درس هم نیاز: ندارد	نظری		الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Family criminal law
	عملی					
	نظری		اختیاری			
	عملی					
	ندارد		دارد	آموزش تکمیلی عملی		
	آزمایشگاه		سفر علمی			
کارگاه	سمینار					

اهداف کلی درس:

ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو و آشنائی تفصیلی و عمیق با مباحث حقوق کیفری خانواده در ایران و نظام‌های حقوقی دیگر

سرفصل یا رئوس مطالب:

فصل نخست: جرایم مرتبط با تشکیل و انحلال خانواده

فصل دوم: جرایم مرتبط با تکالیف زوجیتی

فصل سوم: جرایم والدین و سرپرستان

فصل چهارم: جرایم مرتبط با هویت کودک

فصل پنجم: تأثیر روابط خانوادگی در جرایم عمومی (عوامل موجهه جرم، تخفیف و تشدید مجازات، معافیت از مجازات و ...)

فصل ششم: مطالعه تطبیقی نظام‌های حقوقی دیگر

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- اسدی، لیلا سادات، (۱۳۹۲)، حقوق کیفری خانواده، میزان
- ایروانیان، امیر و دیگران، (۱۳۹۲)، کودک آزاری از علت شناسی تا پاسخ‌دهی، خرسندی
- پیرادل، ژان، (۱۳۸۸)، حقوق کیفری تطبیقی، جرایم علیه اشخاص، جلد ۱، ترجمه امین جعفری، میزان
- سپه‌وند، امیرخان، (۱۳۸۶)، حقوق کیفری اختصاصی، مجد
- صالح ولیدی، محمد، (۱۳۸۷)، حقوق جزای اختصاصی، جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی و حقوق و تکالیف خانوادگی، امیرکبیر
- عوده عبدالقادر، (۱۳۶۱)، التشريع الجنائي الاسلامي في المذاهب الخمسة مقارناً بالقانون الوضعي، مؤسسة البعث
- میرمحمدصادقی، حسین، (۱۳۹۲)، حقوق کیفری اختصاصی، جلد ۱، میزان
- Martine Nannini (Auteur), Reynaldo Perrone (Auteur), **Violence et abus sexuels dans la famille : Une vision systématique de conduites sociales violentes**, ۲۰۱۲.

عنوان درس (فارسی): جامعه‌شناسی جنسیت	تعداد واحد: ۲	نوع واحد	نظری	جبرانی	درس پیش نیاز: ندارد	
			عملی			
			نظری	پایه		
			عملی			
English Title: Sociosexuality	تعداد ساعت: ۳۲		آموزش تکمیلی عملی	نظری	الزامی	درس هم نیاز: ندارد
				عملی		
				نظری	اختیاری	
				عملی		
		ندارد ☐		دارد ☐		
☐ کارگاه	☒ سمینار	☐ آزمایشگاه		☐ سفر علمی		

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم جنس و جنسیت و نظریه‌های مربوط، پس از دریافت کلی نسبت به تفاوت‌ها، مفهوم جنسیت را با سایر مفاهیم در ارتباط قرار داده و به تحلیل اجتماعی آن پرداخته است.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱- کلیات (تاریخچه، موضوع، قلمرو، روش)

۲- تعریف مفاهیم جنس و جنسیت

۳- بررسی و نقد نظریه‌های جنسیت

۴- جنسیت و دین

۵- جنسیت و خانواده

۶- جنسیت و آموزش

۷- جنسیت و اقتصاد

۸- جنسیت و سیاست

۹- جنسیت و فرهنگ

۱۰- جنسیت و نهادهای حقوقی

۱۱- جنسیت و جرم

۱۲- جنسیت و حجاب

۱۳- جنسیت و رسانه

۱۴- جنسیت و اوقات فراغت

۱۵- جنسیت و جهانی شدن

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- آبوت، پاملا و والاس، کالر. (۱۳۸۱). جامعه‌شناسی زنان؛ منیره نجم عراقی. تهران: نشر نی
- بستان، حسین. (۱۳۸۰). اسلام و تفاوت‌های جنسیتی در نهادهای اجتماعی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، تهران، دفتر امور بانوان وزارت کشور
- بستان، حسین. (۱۳۸۲). نابرابری و ستم جنسی از دیدگاه اسلام و فمینیسم. قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه
- زیبایی نژاد، محمدرضا، (۱۳۸۸)، مجموعه مقالات هویت و نقش‌های جنسیتی، تهران، نهاد ریاست جمهوری، مرکز امور زنان و خانواده
- شیخی، محمدتقی. (۱۳۸۰). جامعه‌شناسی زنان و خانواده. تهران: شرکت سهامی انتشار
- گرت، استفانی. (۱۳۸۰). جامعه‌شناسی جنسیت. کتابون بقایی. تهران: نشر دیگر

درس پیش نیاز: ندارد	نظری		جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): اصول حاکم بر نظام حقوقی زن و خانواده در اسلام
	عملی					
	نظری		پایه		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Principles dominate on women and family law system in Islam
	عملی					
درس هم نیاز: ندارد	نظری		الزامی			
	عملی					
	نظری		اختیاری			
	عملی					
	ندارد		دارد			
کارگاه	سمینار	آزمایشگاه	سفر علمی			

اهداف کلی درس:

- ۱- آشنایی با اصول حاکم در نظام قانونگذاری اسلامی
- ۲- ایجاد مهارت در بهره‌گیری اصول در قوانین مرتبط با زنان

سرفصل یا رئوس مطالب:

الف- کلیات

تعریف اصل، اسلوب علمی در تأویل، ضرورت تأویل در سیستم قانونگذاری، مستندات تأویل در آیات و روایات و سیره، کلان‌نگری و تفکر سیستمی و اصول حاکم.

ب- اصول حاکم بر شخصیت زن

- ۱- اصل احترام و کرامت زن
- ۲- اصل استقلال زن
- ۳- اصل آفرینش اصل زن
- ۴- اصل رعایت حریم زن توسط خود
- ۵- اصل رعایت حریم زن توسط جامعه
- ۶- اصل عفت و حیا
- ۷- اصل عدم تبرج

ج- اصول ناظر بر روابط اعضای خانواده

- ۱- اصل مکمل بودن

- ۲- اصل تعاون
- ۳- اصل مشاور
- ۴- اصل مودت و رحمت
- ۵- اصل معاشرت به معروف
- ۶- اصل عدم سوء استفاده از حق
- ۷- اصل تناسب حق و مسئولیت
- د- اصول ناظر بر ماهیت جمعی خانواده
 - ۱- اصل مصلحت
 - ۲- اصل استحکام
 - ۳- اصل عدالت
 - ۴- اصل اشتراک در تکالیف
 - ۵- اصل عمومی بودن امتنان
 - ۶- اصل حاکمیت اراده

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	●
		عملکردی	○

فهرست منابع:

- احمدیه، مریم. (۱۳۸۲). موازنه حقوق و اخلاق در خانواده. تهران: نشر شورای فرهنگی اجتماعی زنان
- بهرامی احمدی، حمید. (۱۳۷۷). سوء استفاده از حق. تهران: اطلاعات
- حکمت‌نیا، محمود. (۱۳۹۰). حقوق و مسئولیت‌های فردی و اجتماعی زن. تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- حکمت‌نیا، محمود. (۱۳۹۰). فلسفه نظام حقوق زن. تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- حکمت‌نیا، محمود، و همکاران. (۱۳۸۸). فلسفه حقوق خانواده (ج ۲). تهران: نشر شورای فرهنگی اجتماعی زنان
- زیبایی‌نژاد، محمد رضا؛ سبجانی، محمد تقی. (۱۳۷۹). در آمدی بر نظام شخصیت زن در اسلام. قم: دفتر مطالعات و تحقیقات زنان
- علیدوست، ابوالقاسم. (۱۳۸۴). فقه و عرف. تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
- علیدوست، ابوالقاسم. (۱۳۸۸). فقه و مصلحت. تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): جنبش‌های اجتماعی زنان و نقد و بررسی فمینیسم
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Women social movements and evaluation and criticism of Feminism
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی		
		آزمایشگاه	سفر علمی			
		سمینار	کارگاه			

اهداف کلی درس:

هدف از ارائه این درس آشنایی با حرکت‌های اجتماعی زنان و جریان‌شناسی معرفتی حاکم بر آنها در غرب و سایر کشورها و نقد آنهاست.

سرفصل یا رئوس مطالب:

۱. تعریف مفاهیم پایه: جنبش، نهضت، تغییر، اصلاح، انقلاب و ...
۲. جریانات اصلی و عمده زنان در غرب
۳. تاریخچه ظهور فمینیسم (موج اول، موج دوم، موج سوم و موج چهارم)
۴. مبانی فلسفی-حقوقی فمینیسم (اومانیسم - سکولاریسم - لیبرالیسم - فردگرایی)
۵. نظریه‌های فمینیسم (رادیکال، لیبرال، سوسیالیسم، اگزیستانسیالیسم، مدرن، پست مدرن)
۶. پیامدهای فمینیسم: افزایش ورود زنان به آموزش عالی، بازار کار و مناصب سیاسی - تغییر در نقش‌های جنسیتی سستی در خانواده و اجتماع - کاهش یا محور کلیشه‌های جنسیتی در رسانه‌ها - فروپاشی نهاد خانواده و ترویج الگوهای بدیل آن (تجرد زیستی، خانواده زن سرپرست، هم‌خانگی و هم‌جنس‌گرایی) - تأثیر در قانونی شدن و گسترش سقط جنین - تغییر نظام ارزش‌های اجتماعی (نادیده انگاشتن تفاوت زن و مرد، بی‌اعتنایی به نهاد اخلاق و...) - تغییر چهره ظلم بر زنان
۷. نقد فمینیسم
۸. جنبش‌های زنان مسلمان
۹. نقد فمینیسم اسلامی

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- باقری، خسرو. (۱۳۸۲). مبانی فلسفی فمینیسم. تهران: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دفتر برنامه‌ریزی اجتماعی و مطالعات فرهنگی
- بستان، حسین. (۱۳۸۲). نابرابری و ستم جنسی از دیدگاه اسلام و فمینیسم. قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه.
- تازه‌های اندیشه ۲، نگاهی به فمینیسم، موسسه فرهنگی طه. (۱۳۷۷). قم: معاونت امور اساتید دروس معارف اسلامی.
- تشکری، زهرا. (۱۳۸۱). زن در نگاه روشنفکران. قم: دفتر مطالعات و تحقیقات زنان
- حسینی، سید ابراهیم. (۱۳۹۱). فمینیسم: تهران: نشر معارف (نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها)؛ چاپ دوم
- شفیعی سروستانی، ابراهیم. (۱۳۸۵). جریان‌شناسی دفاع از حقوق زنان در ایران، قم: موسسه فرهنگی کتاب طه
- فمینیسم و دانش‌های فمینیستی. ترجمه و نقد ادبی از مقالات دایره المعارف فلسفی روتلیج. (۱۳۸۲). قم: مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
- خواهران، دفتر مطالعات و تحقیقات زنان.
- مشیرزاده، حمیرا. (۱۳۸۲). از جنبش تا نظریه‌های اجتماعی: تاریخ دو قرن فمینیسم. تهران: پژوهش شیرازه
- هاجری، عبدالرسول. (۱۳۸۶). فمینیسم جهانی و چالش‌های پیش‌رو. قم: بوستان کتاب قم (انتشارات دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم)

درس پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): سیاستگذاری در حوزه زنان و خانواده
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Policy making in the field of women and family
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		ندارد	دارد	آموزش تکمیلی عملی		
		دارد				
کارگاه	سمینار	آزمایشگاه	سفر علمی			

اهداف کلی درس:

آشنایی اجمالی دانشجویان با مبانی سیاست‌گذاری جنسیتی، شناخت مفاهیم، مکاتب نظری و نظام‌های سیاست‌گذاری جنسیتی با نگاه نقادانه و همچنین تحلیل جنسیتی سیاست‌ها و برنامه‌های اجتماعی در حوزه‌های سیاستی مختلف.

سرفصل یا رئوس مطالب:

- مفهوم‌شناسی سیاست‌گذاری اجتماعی و سیاست‌گذاری جنسیتی
 - اصول و ارزش‌های سیاست‌گذاری اجتماعی و سیاست‌گذاری جنسیتی
 - بررسی دیدگاه مکاتب مختلف سیاست‌گذاری اجتماعی در باب سیاست‌گذاری جنسیتی
 - مسئله جنسیت در نظام‌های مختلف سیاست‌گذاری اجتماعی
 - رابطه سیاست‌گذاری خانواده، سیاست‌گذاری زنان و سیاست‌گذاری جنسیتی
 - نقد اسناد بین‌المللی مرتبط با سیاست‌گذاری جنسیتی از دیدگاه مبانی اسلامی
 - آشنایی با مفاهیم، ابزارها و رهیافت‌های تحلیل جنسیتی سیاست‌ها و برنامه‌ها
 - جنسیت و رویکردهای سیاست‌گذاری توسعه
 - تحلیل جنسیتی برنامه‌های توسعه در ایران
 - سیاست‌گذاری جنسیتی در حوزه‌های سیاستی مختلف ۱ (نظام تأمین اجتماعی، اشتغال، آموزش)
 - سیاست‌گذاری جنسیتی در حوزه‌های سیاستی مختلف ۲ (معلولیت و مراقبت، بهداشت و سلامت، عدالت کیفری)
- کار عملی: هر یک از دانشجویان با راهنمایی استاد، در هر یک از محورهای این درس گزارش توصیفی - تحلیلی تهیه و در کلاس ارائه نمایند.

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	●
		عملکردی	○

فهرست منابع:

- بلیک مور، کن. (۱۳۸۵). مقدمه ای بر سیاست گذاری اجتماعی، ترجمه علی اصغر سعیدی و سعید صادقی جقه، تهران: موسسه عالی پژوهش تامین اجتماعی.
- تاج مزینانی، علی اکبر. (۱۳۸۸). مطالعه تطبیقی رفاه جوانان در نظامهای رفاهی کشورهای توسعه یافته و ایران، تهران، سازمان ملی جوانان.
- حسینی، ابراهیم. (۱۳۹۳). درآمدی بر جایگاه زن در نظام جمهوری اسلامی. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی اداره کل امور زنان و خانواده
- الکاک، پیت و دیگران. (۱۳۹۱). مرجع سیاست گذاری اجتماعی، جلد اول و دوم، ترجمه علی اکبر تاج مزینانی و همکاران، تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق (ع).
- کارشناس، مسعود و مقدم، والتاین. (۱۳۹۱). سیاست گذاری اجتماعی در خاورمیانه: پویایی های اقتصادی، سیاسی و جنسیتی، ترجمه علی اکبر تاج مزینانی و پیمان جلی، تهران: دانشگاه امام صادق (ع).
- Bogenschneider, K. (۲۰۰۶). Family policy matters: How policymaking affects families and what professionals can do (۲nd ed.).
- Lewis, J. (۲۰۰۸) Feminist perspectives, in The Student Companion to Social Policy. Oxford: Blackwell Publishing Ltd.
- Razavi, Shakra, and Hassim, Shireen (۲۰۰۶), Gender and Social Policy in a Global Context= Uncovering the Gendered Structure of 'the Social, Palgrave.
- Sümer, Sevil (۲۰۰۹), European Gender Regimes and Policies: Comparative Perspectives, Ashgate.
- Wood, G. and Gough, I. (۲۰۰۶) A Comparative Welfare Regime Approach to Global Social Policy. World Development, Vol. ۳۴, No. ۱۰, pp. ۱۶۹۶-۱۷۱۲.

پیش نیاز: ندارد		نظری	جبرانی	نوع واحد	تعداد واحد: ۲	عنوان درس (فارسی): فلسفه و روش علوم اجتماعی با تأکید بر حوزه مطالعات زنان و خانواده
		عملی				
		نظری	پایه			
		عملی				
درس هم نیاز: ندارد		نظری	الزامی		تعداد ساعت: ۳۲	English Title: Philosophy and Social science method by emphasis on the field o f women and family studies
		عملی				
		نظری	اختیاری			
		عملی				
		دارد		ندارد	دارد	
کارگاه	سمینار	آزمایشگاه	سفر علمی	آموزش تکمیلی عملی		

اهداف کلی درس:

بررسی بنیان‌ها و روش‌های تولید نظریات علوم اجتماعی، با تأکید بر نظریات حوزه زنان و خانواده

سرفصل یا رئوس مطالب:

- ۱- روش‌های بنیادین و کاربردی، کیفی و کمی
- ۲- پوزیتیویسم و روش‌های تبیینی
- ۳- هرمنوتیک و روش‌های تفسیری
- ۴- نظریه‌های انتقادی و رویکردهای پسا مدرن
- ۵- روش‌شناسی فیمینستی
- ۶- روش‌شناسی مطالعات اجتماعی جهان اسلام
- ۷- روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی
- ۸- روش‌شناسی مطالعات زنان

روش ارزشیابی			
ارزشیابی مستمر	میان ترم	آزمون نهایی	پروژه
		نوشتاری	
		عملکردی	

فهرست منابع:

- استراوس و کریبن. (۱۳۸۵). اصول روش تحقیق کیفی. ترجمه بیوک محمدی. نشر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- آندرو سابر. (۱۹۹۲). روش در علوم اجتماعی رویکردی رئالیستی. ترجمه: عماد افروغ. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- ایمان، محمد تقی. (۱۳۸۸). مبانی پارادیمی روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم انسانی. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، چاپ اول.
- ایمان، محمد تقی و کلاته ساداتی، احمد. (۱۳۹۲). روش شناسی علوم انسانی نزد اندیشمندان مسلمان. پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، چاپ اول.
- ایون شرت. (۱۳۸۷). فلسفه علوم اجتماعی قاره‌ای. ترجمه: هادی جلیلی. تهران: نشر نی.
- برایان فی (۱۳۸۱). فلسفه امروزی علوم اجتماعی: نگرشی چند فرهنگی. ترجمه: خشایار دیهیمی، تهران، طرح نو.
- پارسا نیا، حمید. (۱۳۹۰). روش‌شناسی انتقادی حکمت صدرایی. قم: کتاب فردا.
- تدبنتون ویان کرایپ. (۱۳۸۴). فلسفه علوم اجتماعی. ترجمه: شهناز مسمی‌پرست و محمود متحد. تهران: آگه.
- تریگ، راجر. (۱۳۸۴). فهم علم اجتماعی. ترجمه: شهناز مسمی‌پرست. تهران: نشر نی.
- جوادی آملی. (۱۳۷۸). زن در آینه جلال و جمال. قم: مرکز نشر اسراء. چاپ چهارم.
- رپلی، تیم. (۱۳۹۰). راهنمای عملی تحلیل گفتگو، گفتمان و سند. ترجمه عبدالله بیچرانلو. انتشارات پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، چاپ اول.
- سفیری، خدیجه. (۱۳۸۶). روش تحقیق کیفی در علوم اجتماعی. انتشارات پویش.
- سیلورمن، دیوید. (۱۳۸۱). روش تحقیق کیفی در جامعه‌شناسی. ترجمه محسن ثلاثی. نشر تبیان.
- فرکلاف، نورمن. (۱۳۸۹). تحلیل انتقادی گفتمان. ترجمه گروه مترجمان. نشر دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها، چاپ سوم.
- کریپنדרوف، کلوس. (۱۳۸۳). تحلیل محتوا: مبانی روش شناسی. ترجمه هوشنگ نایی، نشر نی، چاپ دوم.
- کین‌بی، رابرت. (۱۳۷۸). طرح تحقیق و روش‌های مورد پژوهشی. ترجمه هوشنگ نایی، نشر مؤسسه فرهنگی آینده پویان، چاپ اول.
- گروهی از نویسندگان به کوشش رضا ساکی. (۱۳۸۳). اقدام پژوهشی: راهبردی برای بهبود آموزش و تدریس. انتشارات پژوهشکده تعلیم و تربیت وزارت آموزش و پرورش. چاپ سوم.
- مصباح یزدی، فیاضی و ... جنسیت و نفس (با گفتارها و گفت و گوهایی از اساتید و دانشوران). ویراست: هادی صادقی. قم: مرکز نشر هاجر.
- ویر، ماکس. (۱۳۸۲). روش‌شناسی علوم اجتماعی. ترجمه: حسن جاوشیان. تهران: نشر مرکز.
- Benton, T.; Craib, I. (۲۰۰۱). **Philosophy of Social Science: The Philosophical Foundations of Social Thought**. Hampshire: Palgrave.
- Cohen, L. B. (۱۹۹۳). **The Natural and Social Sciences: Some Critical and Historical Perspectives**. Kluwer Academic Publishers: Dordrecht, Boston.
- Dupre, J. (۲۰۰۳). **Darwin's Legacy. What Evolution Means Today**. Oxford University Press.
- Goldman, A, L. (۱۹۹۲). **Liaisons: Philosophy Meets the Cognitive and Social Sciences**. Cambridge, MA: MIT Press.

- Gordon, L. R. (۱۹۹۵). **Fanon and the Crisis of European Man: An Essay on Philosophy and the Human Sciences**. London, New York: Rutledge.
- Kukla, A. (۲۰۰۰). **Social Constructivism and the Philosophy of Social Science**. New York: Rutledge.
- Martin, M.; McIntyre, L. C. (۱۹۹۴). **Reading in the Philosophy of Social Science** Cambridge, MA: MIT Press.
- Potter, G. (۲۰۰۰). **The Philosophy of Social Science: New Perspectives**. Harvard: Pearson Education Ltd.
- Root, M. (۱۹۹۳). **Philosophy of Social Science: The Methods, Ideals and politics of Social Inquiry**. Oxford: Blackwell.

